

Het Menasseh ben Israel Instituut – inhoudelijk jaarverslag 2019

Bestuurssamenstelling per 31 december 2019:

Prof. dr. I.E. Zwiép – voorzitter

Prof. dr. E.G.L. Schrijver – secretaris-penningmeester

Mr. J.L. Davidson

Prof. dr. B.M.J. Wasserstein

Directeur: dr. D.J. Wertheim

Uitvoerend secretaris: drs. M. Witvoet

Bestuursverslag:

Het bestuur is in 2019 tweemaal bijeen geweest, op 2 juli en 10 december. Tijdens de vergaderingen werden opnieuw de opties voor de lange-termijnfinanciering van het instituut besproken en de urgentie om fondsen te werven om de infrastructuur van het instituut te financieren. Ook zijn er vanuit het bestuur en de directie verschillende gesprekken met de Vrije Universiteit gehouden over eventuele participatie van de VU in het MbII, als derde participant, naast het Joods Historisch Museum en de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast werden afgeronde en lopende projecten geëvalueerd en nieuwe projecten besproken. De jaarrekening over 2018 werd door de bestuursleden goedgekeurd en de penningmeester werd decharge verleend.

Activiteitenverslag:

13^e Amsterdam Yiddish Symposium: Yiddish Theater (17 januari 2019)

Symposium over Jiddische cultuur en geschiedenis, met dit jaar het thema Yiddish Theater, in het auditorium van het Joods Historisch Museum, met medewerking van Marion Aptroot (Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf), Alyssa Quint (YIVO, New York) en Evi Michels (Eberhard Karls Universität Tübingen). Het twaalfde deel in de publicatieserie werd tijdens dit symposium gepresenteerd.

Menasseh spreekt met schrijvers

Interviewserie, waarin David Wertheim, directeur MbII, vier keer in de Uilenburgersynagoge een interview afneemt met een schrijver van een nieuw boek over joodse cultuur en identiteit.

31 januari 2019: Vivian Liska: *German-Jewish Thought and Its Afterlife*

14 februari 2019: Remco Ensel: *The Holocaust, Israel and "The Jew"*

5 maart 2019: Ilay den Boer: *Het Beloofde Feest*

19 maart 2019: Ester Wouthuysen: *Joh. G. Wertheim*

De Cairo Gezina belicht: film en gesprek met makers (26 mei 2019)

Nederlandse première van de film *From Cairo to the Cloud* over de Cairo Geniza.

Gesprek met regisseur Michelle Paymar en expert Abraham L. Udovitch Professor (Emeritus) Near Eastern Studies, Princeton University (VS) in filmhuis de Hallen, en Café Belcampo (i.s.m. Stichting Kunst en Dialoog).

Presentatie van het boek *Verloren in de Tijd van Einstein* door David Wertheim (28 november 2019)

Boekpresentatie in het Joods Historisch Museum, met lezing door prof. Jeroen van Dongen.

A genealogy of dis/placement. The Babylonian Jews (2 december 2019)

Symposium in Spui 25 met medewerking van Prof. Ella Shohat (NYU), Linda Bouws (curator of 'On Friendship/(Collateral Damage) III – The Third GaLUT: Baghdad, Jerusalem, Amsterdam') en David Wertheim. In samenwerking met Spui 25, Joods Cultureel Kwartier & Duitsland Instituut Amsterdam.

Mini symposium: de joodse diaspora in perspectief (18 december 2019)

Studiedag in Joods Historisch Museum, met medewerking van Irene Zwiep (UvA), David Wertheim (MbII), Caroline Waerzeggers (Universiteit Leuven, België), Bert van der Spek (VU) Jan Willem van Henten (UvA), Lieve Teugels (PThU, Amsterdam), Bob Becking (Universiteit Utrecht), Olaf E. Kaper (Egyptologie, Universiteit Leiden), Karel van der Toorn (UvA) en Emile Schrijver (JHM/JCK).

Menasseh Chair 2019

Prof. Steven Nadler bekleedde de Menasseh Chair in Jewish Studies in 2019. Nadler, Spinoza expert, schreef een nieuwe biografie over Menasseh ben Israel. In het kader van de Chair kwam Nadler naar Nederland, waar hij een collegeserie over de *Ethica* van Spinoza gaf aan studenten aan de UvA, een stafcollege naar aanleiding van zijn Menasseh ben Israel biografie, en op 15 mei 2019 een publiekslezing in de Uilenburgersynagoge getiteld *Spinoza and Menasseh ben Israel, The Rabbi and the Heretic*.

Jurering en uitreiking 15e Hartog Beemprijs,

De Hartog Beemprijs wordt uitgereikt aan de beste Nederlandse of Belgische masterscriptie (Nederlands of Engelstalig) over joodse geschiedenis en cultuur door een auteur onder de 35 jaar.

De prijs werd dit keer gewonnen door Afke Berger met haar scriptie *Toegelaten/Afgewezen. Een digitale data-analyse van Joodse aanvragen tot asiel in Nederland 1938-1939*. De prijs omvatte een geldbedrag en de gelegenheid de scriptie te publiceren in de Menasseh ben Israel Instituut Studies reeks. De uitreiking vond plaats op 15 mei 2019, in de Uilenburgersynagoge, ter gelegenheid van de publiekslezing van Steven Nadler.

Onderzoeksprojecten

Onderzoek naar de naoorlogse geschiedenis van Ets Haim, door Anna en de Wilde en Asjer Waterman.

Publicaties

Marion Aptroot (ed.) *Yiddish and Modernism*; Amsterdam Yiddish Symposium 12 (ISBN 978-90-822655-9-0, 54 pagina's, Amsterdam 2019)

Afke Berger, *Toegelaten, Afgewezen. Een digitale data-analyse van joodse aanvragen tot asiel in Nederland 1938-1938*. Menasseh ben Israel Instituut Studies xvi (ISBN 978-90-829674-1-8, 112 pagina's, Amsterdam 2019).

Asjer Waterman en Anna E. de Wilde: *Reviving the soul of the community. Developments in the post-war history of Ets Haim - Livraria Montezinos*. Menasseh ben Israel Instituut Studies xv (ISBN 978-90-829674-0-1, 66 pagina's, Amsterdam 2019).

David Wertheim, *Verloren in de Tijd van Einstein* (Zutphen: Walburg Pers, 2019)